

SLOVENSKI NAROD.

Izhaaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
Inserati: do 9 peti vrsta 1 D, od 10—15 peti vrsta 1 D 50 p, večji inserati peti vrsta 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici peti vrsta 3 D; perokte, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadoščeno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji navadne dni 1/2 D, nedelje 1 D
v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1-25 D
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji:
celoletno naprej plačan: D 90—
polletno: 45—
3 mesečno: 22-50
1: 7-50
Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni red po nakaznici.
Na samo plačano naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Reka in rapalska pogodba.

Iz razgovora z uglednim aktivnim italijanskim politikom, poslancem v rimskem parlamentu.

Kakor hitro so se pojavile v italijanskem časopisju vesti, da namerava rimska vlada še pred konferenco v Genovi likvidirati nerešena vprašanja rapalske pogodbe, je skrajno nacionalistično časopisje že poročalo o nemirih na Reki, o tajnem paktu reškega predsednika g. Zanelle z jugoslovensko vlado, o jugoslovenskem nasilju proti italijanskim manjšinam v Dalmaciji, sploh o stvarih, katerih neverjetnost je dokazana s konkretnimi izmišljenimi poročili v onem delu italijanskega časopisa, ki zastopa načelo, da Italija ne more priznati »Bonomijeve« rapalske pogodbe v točkah, »ki še niso izvedene«. Tu ne pride toliko v poštev luka Baroš kot del reškega vprašanja, kolikor reško vprašanje v celoti, t. j. neizvedenost svobodne in neodvisne Reke, katere suvereniteto sta priznala italijanski in jugoslovenski vladi, ki sta se s podpis svojih službenih zastopnikov obvezali, da bosta vedno spoštovali popolno neodvisnost in svobodo reške države.

Ta pasus rapalske pogodbe je tako jasan, da ne potrebuje nobene razlage in nobenega komentarija. Bivši ministrski predsednik Bonomi je to dejstvo večkrat povdaril, kadar so ga prišle kleščice usodepolnih posledic ne ravno italijanske politike Della Torrette.

Noben dalekoviden italijanski politik, ki ne vidi samo do Brennerja, Snežnika in Valone, ne more odobravati zunanje-političnih smernic, ki ogrožajo realno zamišljeno politično hegemonijo Italije v njeni interesni sferi proti severu in vzhodu. Te smernice se ne smejo istovetiti z imperialističnimi težnjami, ki so last vsakega gospodarsko-politično razvitega velikega naroda. (Značilne besede za unravničanje italijanskega imperializma!) Kako naj imajo nove države zaupanje do nesebičnih italijanskih tendenc, ki stremijo po definitivnem zagotovljenju zmogljivosti pridobitve Italije za vse narode, ki so se rešili habshurskega robstva, ako vidijo, da Italija ne spoštuje svetočano podpisane pogodbe z državami, za katere vsvaritev se je borila s svojimi zavezniki? (Tako misli torej celo resni italijanski politiki, ki se zavzemajo za dobre odnose z Jugoslavijo!)

Vključ jasnemu besedilu rapalske pogodbe glede reške suverenitete smatrajo skrajno nacionalistični krogi za svojo dolžnost, da prisillijo javnost k nepriznanju izvršenega dejstva. Zdi se, da g. Della Torretta sploh ni vodil svoje politike, ampak politiko neslužbene Italije, ki je končno dovela do absurdnih posledic v avstrijsko-madžarskem konfliktu na škodo dobrih sosednih odnosov med italijansko in jugoslovensko kraljevino. Kar pa je najbolj žalostno za Italijo, je dejstvo, da je g. Della Torretta takorekoč direktno pripomogel k razkorenitju male antante, ki zavzema vedno širše dimenzije, katere valovi se zagajajo proti pridobitvam italijanske zmage nad Habsburžani. (Ta zmaga je pač le plod živahne domišljije.)

Ti krogi, ki v današnjih razmerah predstavljajo javno italijansko mnenje, kratkoročno ne priznavajo pravno ustvarjene samostojne reške države in njenega pravilno izvoljenega predsednika g. Zanelle, o katerem trdijo, da je »slavofilo«, kar pa ni posebno verjetno za one, ki pozna g. Zanello iz predvojnega doba. Iz izvršenega dejstva so napravili usodepolni predosedek in ustvarili položaj, ki je nevaren mirnemu sožitju dveh sosednih narodov. In vse to je indirektno podpiral g. Della Torretta s svojo pasivnostjo napram kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Odlaganje izpraznitve zadrske in reške okolice, ki bi se bila morala v duhu rapalske pogodbe že davno izvršiti, prisotnost karabinerjev na Reki itd., nikakor ni v soglasju s prijateljskimi intencijami beogradske vlade, ki je v bistvu izpolnila vse dolžnosti, prevzete v Rapallu. Poleg nepriznavanja dejstva, ki ga more spremeniti le oborožen konflikt med državama, ki sta v mednarodno veljavni pogodbi priznale Reki suvereniteto ter se odrekle njeni posesti, pozabljajo tudi, da je dobila Italija v rapalski pogodbi Zader, ki je bil že skoraj izgubljen.

Reško vprašanje je definitivno rešeno v rapalski pogodbi. Z italijanske strani ga je likvidiral g. Bonomi sam kot vrhovni šef vlade, ki ga je v to pooblastila in pozneje tudi potrdila pogodbo. O kakem reškem vprašanju torej ne more biti nobenega govora med resnimi politiki. Ne

v Italiji in ne v Jugoslaviji. To vprašanje je lahko vprašanje gospodarskega obstoja Reke, ki je — treba priznati brez ovinkov — v gospodarskem in trgovskem oziru več ali manj odvisna od političnih odnosov z Jugoslavijo, ki je obenem ozemlje, po katerem so razpeltene žile dovodnice in odvodnice reškega gospodarskega življenja.

Incidenti na Reki ne morejo spremeniti izvršenega dejstva, napač pa morejo — to priznava vse italijansko časopisje — kaliti mirne odnose med Italijo in Jugoslavijo. Sploh se zdi, da bo Reka tudi v bodočnosti zanesljivo zrcalo italijansko-jugoslovenskih odnosov.

Zadnji dogodki, ki so menda v jugoslovenskem časopisju ravno tako pretirani kakor v italijanskem, bodo odgovorni in merodajni faktorji v Italiji pokazali še enkrat evidentno nevarnost za bodoče razmerje med obema itamskimi državama. Resni italijanski politični krogi bodo znova opozorili rimsko vlado, da je edina rešitev iz nevarnega položaja tečna izvedba rapalske pogodbe, sklenjene v duhu mirljivosti in bodočega prijateljstva med miroljubnim italijanskim in jugoslovenskim narodom.

Dogodki na Reki.

MINISTRSKI SVET IN REŠKI DOGODKI.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Na večerajnji seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Momčilo Ninčić detajlno poročal o zadnjih dogodkih na Reki. Ministrski svet je sklenil, da ukrene odločne korake v obrambo in zaščito našega prebivalstva. Naša vlada bo zahtevala, da se čimprej določi, ali stalne meje na Reki.

JUGOSLOVENSKE POSLANKE NA KONSULTI.

— Rim, 5. marca. (Izv.) Jugoslovenski poslanik pri Kvirinalu je šel večeraj na Konsult, kjer je imel dolg razgovor z generalnim tajnikom Contariniem. Razgovor se je tikel dogodkov na Reki.

PODRBNOŠTI Z REŠKE REVOLUCIJE.

— Reka, 5. marca. (Izv.) Zanellovo redarstvo je bilo razglašeno za streljivo. Zanello je odšel v vladni palači in nameščen odbor za narodno obrambo. Vse se je zgodilo hitro, tokrat par dramatičnih ur. Okoli pol 5. zjutraj 3. t. m. se je zbralo okoli palače 600 oboroženih mož. Zanellova policija je pričela streljati na legionario in fašiste. Uporniki so imeli dva strojni puški, ki so ju dobili z Voloskega, drugo orožje in strelivo so dobili iz Opatija, kjer so se fašisti polastili ognjeasnega kamijona, rekoč, da so poklicani na Reko gasiti ogenj. V bojih je padel že zgodaj karabinjer Grotti, padel je potem legionar Meazzi, izmed karabinjerskih častnikov ni bil nihče ranjen. Poslanec Giunta se je ob pol 7. z pomočjo fašistovske skupine polastil v pristanišče mornariškega čolna, ki je last italijanske mornarice. Potem se je izvršil poskus na neko torpedovko, ki pa ni uspel. Ob pol 8. se čuje prvi strel iz topa. Naslednji strelji poskušajo pristopiti madžarske šole in Polijevo hišo. Od 9.—11. dop. je bilo mornariško streljanje točnejše. Ob 11. je več streljalo zadelo dve kraljeve palače. Ob 11. je boj silno razvil. Mnogo ranjenec na obeh straneh, več mrtvih. Ob četrtna 3. pop. se prikaže bela zastava nad palačo. Obstreljevanje se nadaljuje. Končno se razjavi velika bela zastava. Fašisti vijejo vrzadosčene: eja, eja, alala! Na to so udili v palačo in ugrabili, kar jim je prišlo v roke. Odnosli so tudi veliko svoto denarja. Iziden je bil okle, ki poziva na mir in razenjanja, da je Reka z vsem svojim teritorijem postavljen pod varstvo italijanske domovine.

ITALIJANSKI KOMISAR ZA REKO.
— Rim, 5. marca. (Izv.) Vlada je dobila z Reke poročilo, da voditelji reškega gibanja počeljo opustiti konstituiranje provizorične vlade in nameravajo naprositi rimsko vlado, da bi poslala na Reko vladnega komisarja s polnim pooblastilom in nalogo, da razreši reško vprašanje kar najhitreje. Ako se to zado, pride vlada v veliko zadrego, kajti taka zahteva bi predstavljala nov čin, ki bi lahko izval mednarodne incidente. Italija je bila glede Reke pooblašena samo za vzdrževanje javnega mira.

Komandant Carletti je odpotoval večeraj na Reko. Imenovan je za ministra italijanske vlade s polnim pooblastilom in njegova misija je ta, da pomiri duhove z vsemi sredstvi svojega pooblastila. Njegov mandat se glasi na gospodarsko in politično vspostavitev, da se takoj povrne mir v reško mesto. Min. predsednik Facta je izrekel, da se z italijanske strani stori vse, samo da se Reka umiri in se prične zopet delo. Vlada je sicer v dvomih in ne ve, kaj naj pravzaprav stori napram reški provizorični vladi. Za sedaj razglasa še, da se hoče gledati Reka držati rapalske pogodbe.

Tržaška fašistovska poslanca Giunta in Suvich sta poslala v Rim brzojavko, zahtevajočo italijanskega komisarja za Reko, izjavljajoč, da ni druge rešitve za sedanjo krizo.

RIM POŠILJA FAŠISTOVSE POSLANCE NA REKO.

— Rim, 5. marca. (Izv.) Na Konsultu so bila dolga razgovorja glede Reke. Zunanji minister Schanzer je

naprosil fašistovska poslanca Giuriattija in De Stefanija, da naj gresta na Reko, pomiriti tamošnje legionario. Oba poslanca sta prošnji takoj ugodila in odpotovala. Giuriatti je imel in ima dobre zveze z D'Annunzijem. Torej bo delal na Reki v D'Annunzijevem duhu. Potem je Facta sprejel še deputacije fašistovskih poslancev in jednake namene.

MANIFESTACIJE ZA REKO.

— Rim, 5. marca. (Izv.) Tukaj, kakor tudi v Neaplju, Turinu, Milanu, Benetkah in drugodi so bile večje in manjše manifestacije za Reko. Načelujejo fašisti. Iz Benetk so poslali D'Annunzija brzojavko, prošnjo za pomoč za osvoboditev Reke in priključitev k Italiji.

TUDI JUGOSLAVIJA NAJ POMAGA.

— Rim, 5. marca. (Izv.) Kapetan Host-Veturini z Reke je v pogovoru z italijanskim »Epoca« izjavil, da reški Italijani niso pri volji, da bi dopustili porušenje narodne dediščine in ker je Zanello vedno bolj Reko odtegoval Italiji, je prišlo do spora. Odporniki niso proti neodvisnosti Reki, ali ta mora zadržati s čustvi prebivalstva. Svrha odpora je bila odstranitev Zanelle. Da se mesto pomiri, treba avtoritete, ki jo bo priznala vsa Reka in njen program mora obsegati samo gospodarsko in finančno rekonstrukcijo mesta. V ta namen pa mora sodelovati italijanska kraljica, ki mora sodelovati italijanska kraljica tudi jugoslovenska vlada po določbah rapalske pogodbe.

1200 KARABINERJEV NA REKI.

— Rim, 5. marca. (Izv.) Karabinjer, ski poveljnik na Reki je prosil pomoči, na kar se je odposlalo takoj 600 karabinjerjev na Reko, tako da jih je sedaj tam 1200. Ako treba, so pošlje še nova skupina. — Ladje, ki so pred Reko, za došajo, tako da ne bo treba pošiljati tja vojnih ladij.

Aneksija Reke.

— Rim, 6. marca. (Izv.) Revolucionarni komite je večeraj proglasil aneksijo Reke k Italiji. Sodaj je na Reki mir.

— Rim, 6. marca. (Izv.) Kakor javljajo listi, namerava reška provizorična vlada takoj izprazniti mesto italijanski državni upravi.

— Rim, 5. marca. (Izv.) Ministrski svet je sklenil večeraj tri ure trajajoče posvetovanje o reških dogodkih. Sklenil je, da takoj odide dosednji zastopnik Italije na Reki Castelli na Reko, da vzpostavi mir in izvede ureditev uprave.

Joseph Bédier:

27

Tristan in Izolda.

Roman.

Dan je bil določen, ura napovedana. Vojvoda je prišel s svojimi prijatelji, in Tristan s svojimi. Kaplan je pel mašo. Vpričo vseh se je Tristan pri samostanskih vratih po postavih svete cerkve poročil z Izoto beloroko. Svatba je bila bogata in velika.

Toda ko se je približala noč in so Tristanovi vojaki sliki svojega gospoda, se je zgodilo, da so mu potegnili z ozkim rokavom topiča s prsta tudi prstan iz zelenega jaspisa, ki je padel na tla, prstan Izote zlatolaska. Jasno je zazvenel na ploščah. Tristan je pogledal in ga je spoznal. Tedaj se je zbudila njegova stara ljubezen in vedel je, da ni prav ravnal.

Spominjal se je dne, ko mu je Izota zlatolaska darovala ta prstan, bilo je v onem gozdu, kjer je zanj živela gorjupo življenje. In ob strani druge Izote je videl pred seboj zopet kolibo v Moroisu. V kakšni zaslepljenosti je mogel v svojem srcu obtožiti svojo prijateljico izdejstva? Ne, ona trpi sanj in samo on jo je izdal!

Ali polotilo se ga je usmiljenje do Izote, svoje žene, krasotice brez napak. Obe Izoti sta ga vzljubili v nesrečni uri. Obema je postal nezvest.

Izota z belimi rokami pa se zabudila, ko ga je ležečega ob svoji strani slišala zdihovati. Nasledel je vprašala in lahna aramežljivost jo je obšla:

»Dragi gospod, ali sem vas s čim razžalila? Zakaj me niti enkrat ne poljubite? Povejte mi, da spoznam svojo krivdo in jo popravim, ako morem.«

»Prijateljica moja«, je odgovoril Tristan, »ne jezite se, ampak zaoblubil sem se. Nekeč, v drugi deželi, sem se boril z zmajem in bil sem že na tem, da podležem, ko sem se spomnil Matere Božje: obetati sem ji, ako se z njeno pomočjo rešim zveri, da celo leto ne objamem v ljubezni žene, s katero se kdaj poročim...«

»Dobro torej, je dejala Izota z belimi rokami, »rada potrpih...«

Ko pa se je zjutraj služabnice oblekle oblačilo omožene žene, se je otožno smehljala in si je mislila, da pač nima nikake pravice do take obleke.

Šestnajsto poglavje.

KAHERDIN.

La dame chante dulcément,
Sa voix accorde à l'estrament,
Les mains sont belles, si lais
bons,

Dulce la voix et bas li tons.
(Thomas.)

Neke dni pozneje so Eli vojvoda Hoel, njegov senešal in njegovi lovci, Tristan, Izota beloroka in Kaherdin vsi skupaj v gozdu na lov. Po ozki poti je jezdil Tristan na levi strani Kaherdinovi, ki je s svojo desnico vodil Izotino, neka konja za uzo. Tedaj pa je stopil konj v lužo. Njegovo konjito je briznilo s tako silo vodo pod krila Izotina, da je bila vsa premočena in je za-

čutila mraz gori preko svojih kolen. Lahno je kriknila in vzpodbodila konja, ter se tako glasno in zvonko zasmejala, da jo je Kaherdin, ki je jezdil za njo, vprašal, ko jo je dohitel:

»Čemu se smeješ, lepa sestra?«

»Neki misli, ki se mi je vzdabila, lepi brat. Ko je voda bušknila gori po meni, sem ji rekla: 'Voda, ti si bolj smela kakor je bil kdaj smeli Tristan!' Zaradi tega sem se smejala. Ampak rekla sem se preveč, brat moj, in žal mi je!«

Kaherdin, ves začuden, je tako dolgo sili vanjo, da mu je izpovedala raznogo o svoji poročni noči.

Takrat pa ju je dohitel Tristan in molče so jezdili vsi trije do gozdne hiše. Ondi je poklical Kaherdin Tristana na stran na pogovor in mu je dejal:

»Gospod Tristan, sestra mi je priznala resnico o svoji poroki. Smatram vas za enakopravnega in za svojega tovariša. Toda pogazili ste svojo besedo in onečastili moj rod. Vedite, da vas od danes dalje zaničujem, ako se ne odzovete mojemu pozivu.«

Tristan mu je odgovoril:

»Da, v vašo nesrečo sem prišel k vam. Toda zvečer o moji bridki usodi, moj lepi, sladki prijatelj, moj brat in tovariš. Morda se omeči tvoje srce. Vedi, da mi živi druga Izota, lepša od vseh drugih žensk: ona je pretrpela zame vse bridkosti in jih še trpi tako hude, kot si jih le moreš misliti. Gotovo, tvoja sestra me ljubi in spoštuje. Ampak iz ljubezni do mene izkazuje druga Izota več časti prui, ki sem ga jej podaril,

kakor tvoja sestra meni. Pustiva lov in pojdi, kemor te povedem; razložim ti gorje svojega življenja.«

Tristan je okrenil svojega konja in ga je vzpodbodil: Kaherdin je pogljal svojega za njim. Brez besed sta drvela do najgloblje gozdne gozda. Ondi je razkrl Tristan Kaherdinu svoje življenje. Pravil je, kako je na morju pil ljubezen in smrt; povedal o izdajstvu baronov in pritlikavca, o pohodu kraljice in grmadi, o njeni predaji gobavcem, o njunih ljubezenskih nočeh v divjini; kako jo je vrnil kralju Markaju in kako je poizkušal, potem ko je šel proč od nje, vzljubiti Izoto beloroko, in kako je odtekal, da ne mora ne živeti ne umreti brez kraljice.

Kaherdin je molčal in se je čudil. Proti njegovim volji je začela pojemat njegova jezca.

»Prijatelj moj«, je izpregovoril naposled, »čudovite besede slišim, in sočutje ste vzbudili v mojem srcu: kajti prestali ste bolesti, ki naj jih Bog prisanece vsakemu in vsaki! Vrniva se v Carhaix: v treh dneh — ako mi bo mogoče — vam povem svoje mnenja.«

V svoji sobi v Tintaglu je zdihovala Izota zlatolaska po Tristanu, po katerem je koprnelo vse v njej. Večnoljubiti ga, to je bila njena edina misel, njena edina nada in njena edina želja. Nanj se je obračala vse njeno hrepenenje, a dve leti že ni vedela ničesar o njem. Kje je? Ali še živi?

In v svoji sobi je sedela Izota zlatolaska in je sestavljala žalostno pesem:

ljubezni: kako so Garona iznenadili in umorili zaradi ljubezni do doma, ki jo je stavljal nad vse, in kako je grof zahrbno dal jesti svoji šent Garonov srce, in o njeni blesteli.

Kraljica je bila nalahko; svoj glas je spremljala s harfo. Njene roke so bile lepe, kitice dobre, glas ugoden in sladak.

Pa je vstopil Kariado, bogat grof, ki je prišel z daljnih otokov. Prišel je v Tintagel, da bi se ponudil kraljici; in odkar je odšel Tristan, jo je bpeto, vano prosil ljubezni. Kraljica pa ga je odbijala in je ravnala z njim kakor z norcem. Bil je pač lep vitez, togotljiv in ponosen ter je znal sladko govoriti; toda imel je večjo veljavo v ženskih sobanah kot v vojni. Naketel je na Izoto prav ko je pela svojo pesem. Smeje jej je dejal:

»Gospa, kako tužen spev, tužen, kakor sprev pomorskega orla! Ali ne pripoveduje, da poje pomorski orol, kadar javlja smrt? Prav gotovo je moja smrt, ki jo javlja vaša pesem: saj umiram iz ljubezni do vas!«

»Bodisite, mu je odgovorila Izota. »Hotela bi, da pomenja moje petje vašo smrt, kajti nikoli se niste vstopili k meni, ne da bi mi prizadejali novo gorje. Vedno predstavljate pomorskega orla ali sovo, da govorite slabo o Tristanu. Kakšne zle novice mi prinašate danes?«

(Dalje prihi.)

Za našo vojno mornarico.

Te dni se je ustanovila v Splitu »Jadranska straža«, društvo za dobavo vojnih ladij naši državi.

Kakšnega pomena je to društvo in kaj zasleduje, je najlepše razvidno iz govora bivšega ministra J. Biankinija na ustanovnem občnem zboru »Jadranske straže«. G. Biankini je izjavil:

Patriotski cilj društva bo imel uspeh, ker sloni na temelju idealnega rodoljubja brez vsake strankarske ali osebne koristi. Njen cilj je sodelovanje pri obrambi našega morja. Pri ustanovitvi »Jadranske straže« nimamo osvojevalnih namenov, vendar hočemo biti močni in vedno pripravljeni za izvrševanje svojih dolžnosti ne samo na kopnem, ampak tudi na morju. Kakor smo danes ponosni na svojo vojsko, tako moramo biti kmalu ponosni tudi za našo vojno mornarico. Hočemo pa tudi, da nad pol milijona naših neodrešenih bratov črpa v naši jakosti uteho in vztrajnost za svojo svobodo.

Za dosedaj teh vzvišenih ciljev si je stavila »Jadranska straža« nalog, da vzbudi v občinstvu interes za našo vojno mornarico in da z zbiranjem prostovoljnih doneskov daruje državi vojne edince in hidroavione. Z velikim delom ujedinitelja je sprejela naša Jugoslavija mnogo težkih dolžnosti, od katerih je najtežja ta, da mora kot pomorska država na Jadranu čuvati in braniti svojo 600 km dolgo obalo z nad 150 otoki brez poštene vojne ladje in brez obrambnih sredstev. Ali ni to obupen položaj! Kje so potrebna obrambna sredstva? Kje težke in lahke vojne ladje, kje podmornice, hidroplani, utrdbe, arzenali, ladjedelnice. Nimamo skoraj ničesar. Močnejši od nas, so nam vzeli vse. Niso nam dali niti onega, kar je bilo nesporno naše in kar smo kot avstrijski sužnji leta in leta s svojim potom pomagali ustvarjati na našem morju. Toda niso nam vzeli našega v ljubezni do domovine in do njenega morja neizčrpnljivega jugoslovenskega srca!

Ker nas je obdaril Bog z morjem, se moramo na tem morju uveljaviti kot kulturo in napreden narod, ki se zaveda svojega položaja. Kje je Jugosloven, ki bi v svoji domovinski ljubezni in narodnem ponosu rekel, da mu je težko dati svoj obol »Jadranski straži«? Morda bo kdo ugovarjal: Čemu naj se troši sedaj denar za obrambo na morju, ko imamo vendar Zvezo narodov, ki nam bo v slučaju potrebe pomagala? Zavrnite najodločnejše to uspanko in poslušajte naš moder narodni pregovor: uzdaj se u se i u svoje kljuse!

Čast Zvezi narodov, toda ta institucija je še premlada, da bi mogla pokazati svojo življensko sposobnost v velikem evropskem kaosu. Ne pozabimo, da so celo po rapalski pogodbi usidrane italijanske vojne ladje v naših lukah, da nas ponižujejo in izživajo in da celo streljajo na mirno in neoboroženo prebivalstvo. Toda ne Zveza narodov in nihče se ni genil za našo obrambo, prepričan sem, da ne bi doživeli take sramote, ako bi imeli le par dobrih križark in podmornic.

Naši sosede so lahko prepričani o naši miroljubnosti, toda istočasno naj bodo prepričani tudi o naši pripravljenosti in odločnosti.

Vojne ladje nimajo samo grozne naloge, da za časa vojne ubijajo ljudi in uničujejo narodno imetje, ampak imajo tudi v mirnem času vzvišeno nalogo. Morje je neizčrpljiv vir sreče, bogastva, kulture in napredka, toda le v toliko, v kolikor ga razume izkoristiti narod za svoj promet s širnim svetom, za svojo trgovino, za svoje pomorstvo in ribarstvo. Vse naravne in gospodarske zločine ob naši obali mora popraviti naša narodna vlada s pomočjo svoje vojne in trgovske mornarice. V naši svobodni državi mora prestopiti stari antagonizem med vojno in trgovsko mornarico.

Naši vojni mornarici pripada predvsem čast prve nositeljice naše državne zastave, ki je simbol naše suverenitete, naše pravice do našega morja in naše trgovske neodvisnosti. Naša vojna mornarica mora braniti morskota pota, mora ščititi našo pomorstvo in ribarstvo, našo trgovino, pravice naših izseljencev in nam mora ustvarjati nove trgovske in prometne zveze z najbolj oddaljenimi kraji sveta.

Malokatera druga vojna mornarica ima tako široko in plodno polje za delo kakor naša. V dobi državne neodvisnosti Hrvatske smo imeli slajno periodo, ko smo mogli odbijati na morju osvojevalne načrte beneške republike. Trgovska mornarica

malega a slavnega Dubrovnika se je odlikovala skozi stoletja na svetovnem morju. Tudi za časa naše sužnosti je dajala naše primorje od Trsta do Skadra najposobnejše mornarice.

Z našim narodnim in državnim ujediniteljem je prišla nova doba tudi za naše pomorstvo in za našo trgovino. Po zaslugi naših podvzetnih parobrodskih lastnikov so vsi naši državna zastava že daleč po svetu in razveseljuje srca naših izseljencev. Mi smo sedaj svobodni pomorski narod in smo se pridružili onim srečnim narodom, ki so razumeli važnost morja ter so postali

veliki in bogati. Bodimo vredni pomorske slave naših dedov. Tako bomo tudi mi prinesli svoj del k zgradbi svetovnega napredka in civilizacije.

Tajnik prof. V. Alfrevič je sporočil, da so odločujoči faktorji v Beogradu naklonjeni delu »Jadranske straže«, ki bo v kratkem razširila svojo akcijo po vsej državi. Tudi na Češkoslovaškem se je ustanovil odbor za to akcijo, kakor tudi v severni in južni Ameriki.

Jugoslovenska narodna javnost bo gotovo z veseljem pozdravila to akcijo, katere ugoden uspeh vsebuje rešitev vprašanja naše bodočnosti.

Politične vesti.

— **Is demokratskega kluba.** Demokratski klub je v svoji zadnji seji razpravljal o agrarni reformi. V verifikacijski odbor narodne skupščine je bil med drugimi izvoljen tudi posl. prof. Josip Reissner. Klub je nadaljeval debato o volilnem zakonu. Poslanec Čubrovic je nastopil proti določitvi glede kvalifikacij poslancev, dočim je posl. Andonović zagovarjal to institucijo. Posl. Wilder je predlagal, naj se volitve vrše po okrajih. Prihodnje sejo ima klub v ponedeljek in na tej seji se bo izključno razpravljalo samo o notranji situaciji v državi.

— **Narodno seljaški klub.** Iz seljoradniškega kluba je izstopilo pod vodstvom Stevana Benina pet poslancev. Skupno s črnogorskim poslancom Piletićem, ki do sedaj ni pripadal nobeni stranki, so osnovali nov klub, ki so mu dali ime »Narodni seljaški klub«. Za predsednika tega kluba je bil izvoljen Nikola Divljan, poslanec iz Bosne, za podpredsednika pa Stevan Benin iz Banata. Nov klub bo podpiral vlado in bo gojil prijateljske stike s klubom SKS.

— **Potreba politične kristalizacije.** »Jugoslovenski list« izjavja: Ako analiziramo vse naše politične stranke brez razlike, vidimo, da so vse večinoma manj zakrivile današnji kaos. Fantastični propagatorji »Velike Srbije« med gotovim srbskim strankam, zlasti med radikalci, so oživili frankovskega mrliča med Hrvati, kar je logično, kajti šovinizem na eni strani ustvarja šovinizem na drugi strani. To taktiko so podpirali tudi demokrati s forsiranjem centralizacije. Demokrati niso hoteli računati s posebnimi plemenskimi svojstvi in tradicijami, različnimi mentaliteti, ki de facto obstajajo v našem trolemskem narodu. Vse to je dovedlo do takozvanega »hrvatskega vprašanja«. Tudi muslimani so razočarani. Vodili so vsaj dosedaj cincasto politiko, brez vsake močne poteze. Z eno nogo v vladi, z drugo v opoziciji skrbijo ponajveč za svoje osebne četudi upravljene zahteve ter se poslužujejo taktike jezika na tehničar, kakor nekdanji Poljaki v Avstriji. Zemljoradnike je vodila mržnja vasi napram mestu. Do sedaj niso pokazali nobene sposobnosti, da bi s stvarno kritiko upravliali na vodstvo državnih poslov. Postavili so se popolnoma na stanovsko stališče in vse njihovo delovanje ima pečat mržnje napram mestu. Zelo značilno je njihovo zadnje glasovanje proti doplačilu našega revnega uradništva. Klerikalci vodijo čudno politiko. Z ene strani hočejo biti državotvorni, z druge strani pa koketirajo z vsako akcijo, ki je na škodo države. Klerikalci so ljudje trenutka. Državni interesi so zanje le tedaj merodajni, če se krijejo z interesi cerkve in Vatikana. To je taktika vseh klerikalcev na svetu. Naravno, da s takto taktiko ne morejo koristiti državi in narodu. Pomozi »Hrvatski blok« sloh ne vodi nobene politike. Kaj storiti? Mandate je dobil dober del ljudi, ki niso pripravljeni vršiti težkih in odzovornih poslanskih dolžnosti. Sami ne vedo, kako so prišli na površje. Edini lek so nove volitve. Ne mislimo, da bi nove volitve mnogo spremenile konstelacijo strank, toda na površje bi prišli vsaj drugi ljudje. Nobena stranka ne bo šla z večino dosedanjih poslancev v volilno borbo, kajti javnost je preveč razočarana vsled njihovega delovanja. Dosedanje nezdravo kranje in laično eksperimentiranje je vstvarilo v političnem in gospodarskem oziru atmosfero, ki nam preti s popolno zadušitvijo.

— **Italijanska vlada v stalni krizi.** Z veliko težavo je bilo sestavljeno novo italijansko ministrstvo. Ali komaj se je to zgodilo, je že izbruhnila v njem delna kriza. Minister za pošto in brojarje demokrat Di Cesaro je odstopil, in sicer radi tega, ker je ljudska stranka z vso silo delala na to, da dobi mesto podtajniško mesto njen pristajač Cecilio. Pojasnilo k temu daje »Corriere della Sera«, ki pravi, da je ljudska stranka, ki ni naletela pri demokratih na nikakovo opozicijo, pri imenovanju ljudskega ministra za delikatno mesto javnega pouka, hotela sadnji trenutak uveljaviti svojo voljo za imenovanje jednega podtajnika. To njeno prizadevanje je vzbudilo odpor in bi bilo lahko zrazilalo vsi novega ministrstva, ki je tako niso najtrajnejše. Ljudska stranka je hotela za podtajnika nekoga Sicilianca. Volilni interesi stranke so zahtevali to izbero in volilni interesi gredo pri tej stranki nad vse drugo. Govori se, da je don Sturza dal občutiti vso težo svoje volje in to govorica je povsem verjetna. Tako se izpreminja polje za legistaturo v polje, katero naj bi dalo kolikor mogoče obilo dobrih za prihodnje splošno volitve. Kršćanska vest v življenju je gola fraza, katere ne prevara nikogar več.

— **Parastos za bivšega kr. Nikolo v Rimu.** Te dni se je vršil v rimski pravoslavni cerkvi parastos za bivšega črnogorskega kralja Nikolo. Službi božji so prisostvovali italijanska kraljica, prestolonaslednik, princzinji Jolanda in Milena ter par članov bivše črnogorske dinastije.

— **Za mir in red v novih pokrajinah.** Tudi novi italijanski ministrski predsednik Facta je izdal kakor njegovi predniki na generalno civilno komisarije v novih pokrajinah povodov svoje nastopa okrožnico, ki naglašja: Dežela mora razvijati svojo silo v ambijentu slogo, miru in dela. Red je neizogiben, prihaja pa le potom točne aplikacije zakona, nepristranskega varstva vsake pravice, potom iskrene in trdne državne avtoritete. Predsednik prikaže, da bodo komisariji vršili svoje dolžnosti s polno vestjo. Take okrožnice so čitajo zelo lepo, ali namesto slogo, miru in dela in namesto reda vidimo naloge, nemir, nedelo in nered. Da bi vendar enkrat besede takih okrožnic padle na rodovinska tla v novih pokrajinah!!

— **Bolgarski vojni zločinci.** Kakor poroča »Tempec«, je umaknila jugoslovenska vlada svoje zahteve po izročitvi bolgarskih vojskih zločincev.

— **Mussolini potuje v Nemčijo.** »Berliner Tageblatt« poroča, da namestnik vodja fašistov potuje v Berlin.

— **Nemško vojskovanje.** »Le Soir« v Bruslju poroča na podlagi preiskave, da je v Nemčiji nad en milijon mladih ljudi, ki so vojaško izveščani.

— **Reorganizacija bolgarske policije.** Iz Sofije poročajo, da je politična vlada več inozemskih policijskih uradnikov, ki bodo reorganizirali bolgarsko policijo.

— **Kako postopajo Italijani z južnoslovenskimi Nemci.** Pri zadnjih občinskih volitvah se je bil oster boj med Italijani in Nemci zlasti v spodnjem delu dežele, v takozvani jezikovno mešani coni med Bocom in Salurnsko klučo, kakor tudi v nemških občinah Tridenta in v ladinskih dolinah. Italijani so mogli pridobiti samo one manjšinske mandate, katere jim meče v naročje italijanski volilni zakon. Za bodočih šest let so si priborili nemške meščanske stranke v Južni Tirolski zmagi. Italijanska vlada hoče sedaj s posebnim zakonskim dekretom posesti v občinsko uradovanje v prilog italijanskega jezika. Dekret določa, da so ima v vseh javnih uradih poleg nemščine povsodi rabiti tudi italijansko. Ako se kak Italijan slučajno mudi v nemški občini in hoče imeti opravka v dotičnem občinskem uradu, so ga mora postrežiti v italijanskem jeziku. Nemške občine pa imajo tajnike, ki ne znajo italijanski. Namen nove odredbe je ta, da bi se domači nemški nameščenci odstranili in da bi prišli na njihovo mesto oni italijanski uradniki in uslužbenici, ki so svojčas iz Dalmacije bežali v Italijo, pa jih nimajo tam kje zaposlitvi. Ti ljudje znajo nekoliko nemški in zato jih hoče vlada poslati na Južno Tirolsko. Glede opcijskih prošnji postovna vlada zelo brezobzirno. Upošteva mnenje opcijskih komisij, katere vodijo večinomski tridentinci, ki so bili v Avstriji internirani, pa se sedaj hočejo radi tega maščevati nad nemškimi uradniki. Po saintgermanski mirovni pogodbi priznava Italija državno pripadnost v svojih novih provincah samo onim, ki so tam rojeni in no svojem rojstvu tja pristojni. Uradniška pristojnost je razveljavljena. Tako so te komisije odklonile že vse polno uradniških opcijskih prošnji in tako ti nemški uradniki ne vedo, kaj početi. V Italiji bodo ob službo, Avstrija jih pa tudi ne more sprejeti, ker ima že sama svojega uradništva preveč. Tozadevno se vrše pri rimski vladi nove intervencije.

— **Zidje ogrožajo mir v Palestini.** Arabška delegacija v Parizu je prejela iz Jeruzalema brzojavko, v kateri ji sporočajo palestinski Arabci o težkem položaju arabskih plemen. Neprestano priseljevanje Židov ogroža mir v Palestini, kamor je dosepel že nad 25.000 Židov iz Poljske, Rusije in centralne Evrope. Vsi priseljenci so brez denarja in boljševiško orjentirani. — Židov se bojijo torej celo v njihovi domovini!

— **Zbirka za našo dijaštvo na Češkem.** Meštna občina je za olajšanje bode našega dijaštva, ki študira na Češkem, naklonila svoto K 10.000.— S tem velikodušnim darom je meštna občina ljubljanskega dijaštva, da ve ceniti pomen akademske mladine za naš narod in dela kot prva lep vzgled ostalim slovenskim občinam. V isto svoto je darovala »Delniška tiskarnica« 6000 K. Naj bi se tudi druga naša podjetja spominjala naše bedne mladine v inozemstvu.

— **Žbirka za našo dijaštvo na Češkem.** Meštna občina je za olajšanje bode našega dijaštva, ki študira na Češkem, naklonila svoto K 10.000.— S tem velikodušnim darom je meštna občina ljubljanskega dijaštva, da ve ceniti pomen akademske mladine za naš narod in dela kot prva lep vzgled ostalim slovenskim občinam. V isto svoto je darovala »Delniška tiskarnica« 6000 K. Naj bi se tudi druga naša podjetja spominjala naše bedne mladine v inozemstvu.

— **Sela prehranjevalnega oddeska zletnega odbora za I. Jugoslovenski vsesokolski zlet se vrši v torek, dne 7. marca 1922 ob 20. v zletni pisarni. Narodni dom. Člani prehranjevalnega oddeska naj se seje gotovo udeležijo. Vabimo tudi druge brate k sodelovanju v prehranjevalnem oddesku in naj se te seje udeležijo.**

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Ponedeljek 6. marca: Zaprtlo.
Torek 7. marca: Dramska predstava v opernem gledališču.
Sreda 8. marca: Svet E.
Četrtek 9. marca: Hamlet Izven.
Petek 10. marca: Zaprtlo.
Sobota 11. marca: Maryša D.
Nedelja 12. marca: popoldne ob 3. uri Svet Izven. — Zvečer ob 8. uri Prekrate Sabinke Izven.
Ponedeljek 13. marca: Maryša A.
Torek 14. marca: Zaprtlo.

Opera.

Ponedeljek 6. marca: Zaprtlo.
Torek 7. marca: Zlahtni mešan. C.
Sreda 8. marca: Plesna legenda, Cavalieria rusticana C.
Četrtek 9. marca: Evangeljnik E.
Petek 10. marca: Dramska predstava Zlahtni mešan B.
Sobota 11. marca: Madame Butterfly C.
Nedelja 12. marca: Dramska predstava Zlahtni mešan Izven.
Ponedeljek 13. marca: Zaprtlo.
Torek 14. marca: Trubadur D.

— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Vred koncerta ge. Pavle Lovšćetove današnja skušnja za bas odpade. — Odbor.

— **Koncert ge. Pavle Lovšćetove** obeta nuditi najčistejši umetniški užitek. Program bo pokazal značilen in zanimljiv zgodovinski razvoj ter napredke naše slovenske solistične pesmi v plemeniti interpretaciji. Ga. Pavla Lovšćetova ne potrebuje nikake reklame več. Njena kristalnočista intonacija, njena v srcu porojena in doživeta pesem, ki zagostoli včasih kot vrisk škrljančaka nad zlatimi polji, včasih zopet potihne v mehko šepetanje ali zabija v globoki materni popevki — vse lastnosti blagodarne pevke so ponesle njeno ime že preko naših tsehni mej. Vilharjeva Nezakonska mati in Lajovicva: Begunka pri zibeli sta kot dva krasna mejnika, ki zaklepata skoro 50 letno razvojno dobo naše pesmi. Ga. Lovšćetova nam je porok, da bo podala program točke s pristnim umetniškim občutjem, opojna omama njenega glasu in njega globoka duša, ki obdrži in zastirni poslušalca do konca, pa bo zopet vzveselila lapote žejna arca, ki tako težko pričakujejo čiste umetnosti v teh dneh, polnih hladnega sebičja...

— **Predavanje komponista g. Adama** v društvu »Soča« je privabilo v soboto večer veliko poslušalcev obloge spola, da so bili vsi prostori hotela »Lloyd« nabito polni. Ob napetem nasledovanju navzočih je g. predavatelj v poljudni in zato tembolj prisrčnih besedah očrtal vse interesantne, pretresljive in mukotrpne dogodilja, katere je doživel od dne mobilizacije 1914., od padca Prēmisa pa do ruske revolucije 1917. Tu je moral radi že prekasne ure in utrujenosti, na žalost vseh poslušalcev predavanje prekiniti, katero bo nadaljeval (opis revolucije itd.) drugo soboto, dne 18. t. m., na kar one, ki jih ta veleinteresantna tema zanima, že danes opozarjamo. — Poleg tako zanimivega predavanja je poslušalce naravnost presenetil kvartet »Primorje« (Banovec, Pečenok, Rajer in Zupan), ki je za svoje užitke polno izvajanje žel frenetično odobravanje in je moral skoraj vse pesmi ponavljati. Brez navadne hvale in pretiravanja lahko konstatiramo, da je »Primorje« eden najboljših kvartetov v Sloveniji. Z zadovoljstvom in zadoščenjem, kakršnega se s kakega toli priljubljenega plesov ne odnese, je ljudstvo ob zaključku zapuščalo prostore, v katere se bodočo soboto zopet povrne. Hvala društvu »Soča« za tako duševna razvedrila v sedanjih, le malo zadovoljivih časih.

— **Ljubljanskega Zvonca** »M. 2« ima tole vsebino: Dr. Vojislav Mole: Umetnost in narava. — Juh Kozak: Tehnica. — Fran Albrecht: Iz knjige ljubljanske »Moj beli albatros«. — France Bevk: Demon. — Ivan Zorac: V ljubezni. — Miran Jare: Vaza s tuberozami. — Marita Kmetova: Preludij. — Anton Vodnik: Sveti zidarji. — N. Berg: Junaki Dostojevskaja in ruska revolucija. — Anton Vodnik: Priseljujoči rudokopi. — Književna poročila. — Kronika. — Nove knjige.

— **Francosko-slovenska asocijacija** na pariški univerzi (Association franco-slave de l'université de Paris) se pod vodstvom agilenega predsednika, advokata L. Ravnerja, prav lepo razvija. Letos je med drugim priredila ob stoletnici Dostojevskaja slavnost, na katerem je imel znani pisatelj Dimitrij Merežkovskij govor o Dostojevskem. Hauman, profesor slavistike na Sorbonni, je govoril o Dostojevskaja prokrah. Koncem januarja je priredila asocijacija na Sorbonni predavanje o turško-tatarskih narodih Rusije in njih narodni prebudi. Govoril je Maksudov, bivši član dume in konstituante, predsednik narodnega sveta muslimanov evropeke in sibirsk Rusije. Tako skuša to društvo vzbuditi pri francoskih inteligentnih krogih zanimanje za razne slovenske probleme in na ta način doprinese k zbliznanju zahoda in vzhoda. P. V. B.

— **Sela prehranjevalnega oddeska** zletnega odbora za I. Jugoslovenski vsesokolski zlet se vrši v torek, dne 7. marca 1922 ob 20. v zletni pisarni. Narodni dom. Člani prehranjevalnega oddeska naj se seje gotovo udeležijo. Vabimo tudi druge brate k sodelovanju v prehranjevalnem oddesku in naj se te seje udeležijo.

Julijska krajina.

— **Jugoslovensčina na sodišču.** Kaseljce sodišče v Rimu je rešilo neki incident glede porabe slovenskega jezika na okrajnem sodišču v Kopru tako, da je prisililo slovenskega odvetnika, da rabi italijanski jezik. Pred doželnim sodnijo v Trstu pa je neki italijanski odvetnik, ki je zastopal nekoga jugoslovenskega državljana, doma iz Sarajeva, zahteval, da se ima razprava vršiti s tolmačem, ker je druga stranka rabila hrvatski jezik. Sodišče je razpravo odgodilo, da si poišče navodila pri višji oblasti. »Pučki prijatelje pravi, da Italijani postopajo hujše od Nemcev. Ali kakor so se Nemci rad svojega nasilnega sistema obsovali na celem svetu, tako se utegne zgoditi tudi Italijanom, ki se poslužujejo še hujšega sistema.

— **Slika iz ljudskega šteta v Istri.** V Gradišču je izvedel ljudsko šteto neki uradnik iz Pazina. Imel je s seboj dva karabinjerja in ko je v Gradišču opravil, je šel v Škopljak. V prvi hiši, v kateri je stopil, je gospodar zahteval, da mu vpišejo občevalni jezik hrvatski. Radi to njegovo zahtevo so karabinjerji vkovali v verige obeta in sina ter ju vodili od hiše do hiše, kakor psa po Škopljaku in strašili z njim ostalo prebivalstvo. Ko je popisni uradnik svoja dela dokončal, so karabinjerji ona dva Istrana razvezali, pretepli in jima zagrozili, da ako komu kaj poveste, jima bo gorje. Tako barbarstvo izvajajo Italijani nad bednim istrskim narodom ob vsaki priliki. Narod je brezpraven.

— **Proti hrvatskim delavcem v puljski okolici.** Po nasvetu nove občinske uprave v Puli v svrhu, da se privedejo delavci iz drugih pokrajin, se hoče v arzenalu odrediti, da delavci ne smejo stanovati dalje od pet kilometrov iz mesta. Tako bi bili hrvatski delavci iz Sisana, Idžnjana, Pomena, Medulina, Altura, Stinjana itd. izgnani iz arzenala in bi ostali brez službe in dela. To so ljudje, ki imajo doma malo hišico in koček zemljo, kar obdelujejo žene in otroci, možje pa delajo v arzenalu, da morejo vzdrževati sebe in svojo družino. Tako vidimo na vseh koncih in krajih doleden italijanski trud za uničevanje jugoslovenskega naroda v Istri.

— **Kako Italijani izganjajo iz Soče** hrvatske učitelje. Strija hrvatski učitelji v puljskem okraju: Ante Zmek v Medulinu, Ante Zukon v Alturi, Mate Zukon v Ližnjani in Josip Lukež v Premanturi so službenim potom sumi rovljeni. Dne 1. marca 1919 jih je admiral Cagni vrzel iz Soče, potem so dobili polno plačo do 1. marca 1921. Ta dan so pričeli proti njim disciplinarno preskavo in plačo so jim sketili na dve tretjini. 1. februarja letos so se dobili plačo, ali čez 8 dni so dobili dekret, da so sumirovanci in ob enem ukaz, da morajo 1. febr. jim izplačani denar takoj vrniti. Tako je italijanska oblast moče, ki so služili prosveti med narodom 10 — 20 let, vrgle na cesto. Vzrok: vsi štirje so Hrvatje, pršteni, dobri ljudje in uspešni učitelji! V puljskem okraju je sedaj samo še 5 hrvatskih učiteljev in učiteljice. Jugoslovenski poslanci povprašajo rimsko vlado, na temelju katerega zakona so bili omenjeni učitelji izgnani iz službe?

Sokolstvo.

— **Občni zbor sokolske župe Ljubljana.** V nedeljo 5. t. m. popoldne je bil občni zbor sokolske župe Ljubljana. Navzoči so bili delegatje vseh v tej župi včlanjenih sokolskih društev, razum Brezovice. Zbor je otvoril starosta Ivan Zakotnik. Pred prehodom na dnevni red je starosta dr. Vladimir Ravnihar v imenu Saveza imel kratek govor o ciljih in delu jugoslovenskega Sokola. Pozivljal je navzoče na vztrajno in smotorno delo, da nre Sokol na bodočem vsesokolskem zletu pokazati popolno zmago sokolske ideje, na zletu, ki bo velikega pomena tudi v mednarodnem oziru, kajti zleta se udeležijo zastopniki drugih narodov. Načelnik dr. V. Murnik je podal tehnično zanimivo poročilo o delovanju župe. Ugotovil je, da je Sokol napredoval. Opisal je tudi točno delovanje posamičnih društev in navedel vse podrobnosti, ki vplivajo, da nekatera društva ne napredujejo. Sledila so za tem tajniška, blagajniška in druga poročila. Obširno in zanimivo je bilo poročilo tajnice gđ. Ide Petričeve. V župi je včlanjenih nad 2600 članov. Nekatera sokolska društva delujejo zelo uspešno, tako poleg ljubljanskega Sokola Sokol v Šiški in Domžalah. G. Ivan Petrič je podal kratek pregled o prosvetno kulturnem delovanju. V starešinstvo so bili izvoljeni: in sicer vsi per acclamationem: starosta Ivan Zakotnik, I. podstarosta Bogumil Kajzelič, II. podstarosta dr. Miha Kambič, za načelnika dr. Viktor Murnik, za načelnico Minka Babnik, za odbornike: Ivan Omerza, Ida Petričeva, Josko Mešek, Aleksander Kostanapel, Ivan Gašperin, za namestnike: dr. Joža Bohinjec, France Ačelin in Ivo Potokar, za predsednika prosvetnokulturnega oddelka: Ivan Petrič in za preglednike računov: Bernard Cescutti in Leo Franke. Zbor je sprjel dalje nova pravila in določil letošnji župni zlet za 2. julija v Šiški, ker praznuje šišski Sokol desetletnico svojega delovanja.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Dneve vesti.

V Ljubljani, 6. marca 1922.

— O ministru n. r. dr. Kukovcu so krožile po listih vesti, da bo imenovan za pokrajinskega namestnika v Sloveniji, odnosno za velikega župana za Mariborsko oblast. Te vesti smo zabeležili tudi v našem listu. Kakor smo se sedaj prepričali na avtoritativnem viru, so bile vse te vesti neresnične. G. dr. Kukovcu so takšne ali enake aspiracije docela tuje, ker so popolnoma nezdržljive z njegovimi političnimi cilji.

— Zakon o ljudskih šolah. Glavni prosvetni svet je končal razpravo o zakonskem načrtu glede novih osnovnih šol in sprejel definitivno besedilo tega zakona. Zakonski načrt se predloži ministrstvu, da ga izroči v razpravo parlamentu. Zakon bo veljal za vso kraljevino. Zadnji semjam glavnega prosvetnega sveta so prisostvovali odposlanci pokrajinskih vlad iz Zagreba, Ljubljane in Splita.

— Redukcija justičnega uradništva v Sloveniji. V pravosodnem ministertvu so štali ob priliki razprave o proračunu oddelka za pravosodstvo v Sloveniji po eno mesto dvornega svetnika, ministrskega tajnika, ministrskega podtajnika in sodnika. Vsa ta mesta so bila do sedaj vakantna. Pri višjem deželnem sodišču, pri okrajnih in okrajnih sodiščih pa so štali 25 konceptnih uradnikov, 53 pisarniških uradnikov ter 166 poduradnikov, slug in oficijalov. Tudi ta mesta so bila do sedaj prazna.

— Odlikovanje učiteljev. »Vreme« javlja: V velikem ukazu o odlikovanju prosvetnih delavcev se nahaja tudi okrog 500 učiteljev in učiteljic iz vseh krajev naše domovine.

— Poštne pošilke po železnicah. Te dni je bila v Beogradu med predstavitelji železniškega ministertva in ministertva za pošto in brzojavo konferenca, na kateri se je razpravljalo vprašanje o poštinih pošilkah po železnicah. Sklenilo se je, da bodo v bodoče vozili pošto vsi vlaki, tudi takšni, ki nimajo poštinih ambulanc. Seveda bodo ti vlaki sprejemali samo časopise in pisamsko pošto. Ta posel se poveri železniškemu osebju. Upamo, da se ta skleni čim prej izvede, ker je že zadnji čas, da se poštini promet zboljša.

— Iz sodne službe. Deželni sodni svetnik in sodni predstojnik v Cerknici dr. Matija Lavrenčič je na svojo prošnjo premeščen na mesto sodnega predstojnika v Kozje. — Avskultant dr. Peter Jereb je imenovan za sodnika za okrožje višjega deželnega sodišča brez določenega službenega mesta.

— Rez. častnikom. Komanda mesta Ljubljana rabi nujno naslove teh-le ne-prijavljenih g. rez. oficijev. Praporščak Josip Devetak z Grosuplje, praporščak Josip Kalčič, praporščak Anton Albert, praporščak Evgen Baraga, vsi iz Posušja, podporočnik Franc Uršič iz Bektšajna pri Beljaku, poročnik Erno Sulič iz Zalike, poročnik Anton Mihovec iz Dol. Logatca, narednik Jože Sencin iz Trsta, praporščak Josip Sedelj iz Ljubljane, podporočnik Ferdinand Ferluga iz Občine — Trst, podporočnik Rudolf Horvat iz Trnovca, Podstojna, poročnik Alojzij Križaj iz Šiške št. 126, podporočnik Rudolf Košak iz Voloske, podporočnik Josip Ravnik iz Boh. Bistrice, praporščak Valentin Poberaj iz Solkana (Gorica), praporščak Josip Dežman iz Radovljice, podporočnik Anton Eržen iz Kopra, poročnik Dragot. Gmizelj iz Trsta služil pri 37 pp. Vsi predimenovali gosp. oziroma njih poznanci in sorodniki se naprošajo, da naznanijo naslove nemudoma komandi mesta Ljubljana.

— Na koncertu jugoslovenskih narodnih pesmi v ponedeljek, dne 13. t. m. v Unionu poje priljubljena operna in koncertna pevka ga. Vilma de Thierry-Kavčnikova dve bosanski sevdalinki (ljubezenski pesmi) v priredbi Kačarovskega in srbsko narodno Aman dievojko P. Konjoviča. Operni pevec g. Leonold Kovač, ki v operi dosega čezdale lepe uspehe, nam pa zapeje dve hrvaški narodni P. Lhotke in prekmursko »Ribce po vodi plavajo« F. Adamiča. — Vstopnice v trafik v Prešernovi ulici 54.

— Iz uradniških krogov nam pišejo: Če pade tako naprej, se bomo državni uradniki kmalu le še spominjali česov, ko smo še imeli časopise narode. — Perila in obleke si pa itak leta in leta ne moremo več kupiti. — Imam že precejšnjo zbirko cunj, ter premišlujem, kako bi si z njimi mogel pridobiti kaj denarja za obnovo. — Danes sem prišel na idejo, ki jo vam priobčujem, da jo mogoče podpirate: Od 2. do 9. septembra bo v Ljubljani veliki semenj; kaj bi bilo, če bi se strasnaška beda državnih namestencev kot domači proizvod na semenju v posebnem paviljonu razstavila? — Rad postrežem s svojo zbirko cunj. Za ta paviljon bi bila še posebna vsotopnina, in sicer prav visoka; revniki ga ni treba obiskovati, ker doma lahko pogledajo v svoje omare, kjer imajo takih predmetov sami dovolj, bogatini pa lahko plačajo; praplačala se ne odklanjajo. Prejemki tega paviljona se končno razdeli med tožadene, ne razstavljenice za obnovo obleke in perila. — Pa tudi gospodu ministru, ki bi razstavo otvoril, bi se s tem ad očulo demonstriralo, kar mlačinsko skrbi država za svoje ljudi.

— Lovci, pozor! Lovci, izkoristite mrtvo sezijo lova s tem, da oddaste svo-

je puške v popravilo in renoviranje. Puškarna v Kranju vam izvrši vsa popravila strokovnjsko in v najkrajšem času.

— Kaznovana banka. Oblast je kaznovala »Banko za trgovino, obrt in industrijo« v Zagrebu (Kronfeld), kakor poroča »Pokret«, z gubo 100.000 dinarjev zaradi prestopka uradbe o trgovanju z devizami.

— Vode so narasle. Zadnje tri dni so reke in potoki povsod znatno narasli. Jug in solnce sta snežene mase stajala in tudi ledena skorja je povsod izginja. Ker je tudi Ljubljana narasla, so odprli v petek tudi zatvornice pri krakovskem nasipu, da se voda odteka; zajedno bo tudi glavna struga izplaknena.

— Dostavek. Pri našem listku v nedeljski številki »O pisateljih in njih modelih« je izostala pod črto opomba: Viri: Raoul Auernheimer: Urheberrecht am eigenen Leben. (Neue Freie Presse, 6. Jänner 1922.) — Thomas Mann: Rede und Antwort. — Jakob Wassermann: Mein Weg. — Fr. Sekanina: Roman a skutečnost (12. jun. t. l. Narodni Politika) po C. Leroux v »Messager de Darnetal«.

— Ureditve prometa z valutami in devizami. Ker tehnološko še do danes niso izvršene vse v novih naredbah o prometu z valutami in devizami določene mere, je menjava tujih valut zelo otežkočena oz. popolnoma nemogoča. Banke se danes branijo valutnih transakcij. Tudi Narodna banka še danes ni menjavala valut, ker ni znan tečaj. Nekateri iz inozemstva došli potniki so bili danes v velikih neprilikah. Kakor čujemo, se sklicana za dan ob 5. popoldne seja bančnega sindikata, ki bo razpravljala vprašanje kako urediti poslovanje z valutami in devizami. Narodna banka, ljubljanska podružnica upa, da bo lutri že mogoče voditi promet z valutami.

— Zidarjev in težakov bo v letošnji stavbni dobi v Ljubljani primanjkovalo. Stavbne tvrdke bodo morale zgodaj priti z delom — konjanjem tal — in baš za ta posel ne bo dobili doma dovolj spretnih ljudi.

— Kanalizacija nekaterih ulic na Mirju. Mestna občina ljubljanska namerava položiti po novoprogotovanih ulicah na Mirju več cestnih kanalov v skupni dolžini ca 750 m in sicer A. v ulici vzporedni z Murnikovo in Gorupovo ulico ca 150 m dolžine, B. v Murnikovi ulici od Rimskega zidu do zbiralnika ob Gradaščici ca 200 m, C. na »Lepem potu« ca 115 m in D. v ulici ob Rinskem zidu ca 280 m dolžine. Vsi oni podjetniki, ki reflektirajo na omenjena dela in dobave, predložijo naj svoje ponudbe, v kojih je navesti enotne cene in skupne svote in ki so opremljene z 5% vadijem in kolekom, zapечатene do popoldne dne 21. marca 1922 mestnemu stavbnemu uradu v Lingarjevi ulici. Vsa pojasnila daje mestni stavbni urad ob navadnih uradnih urah.

— Smrtina kosa. V Gradcu je umrl orožniški pos. vod. v p. hišni posestnik in gostilničar g. Josip Dirnplaz. P. v m!

— Poljski žid izgnan iz države. Mariborski kazenski senat je napravil konec dolgotrajni umazani aferi poljskega žida Henrika Grosingerja. Grosinger je prišel 13. marca 1920 v Maribor ter se je javil kot rojen in pristojen v Sarajevu, po poklicu trgovec Ker v Mariboru, kjer ni stanovanj za državne uradnike, dobil vsi taki elementi takoj stanovanje, je tudi g. Grosinger postal kot neobhodno potreben v Mariboru. Kmalu pa se je pričela policija zanimati za Grosingerjevo »trgovino«. Izsledila je, da se g. Grosinger zanima za gotove vrste dekleta, ki iščejo gotove vrste zaslužka. Aretirali so ga in vse je kazalo, da se bo g. Grosinger moral s svojo »trgovino« izseliti iz Jugoslavije. Pri tej priliki se je tudi ugotovilo, da je Grosinger glede domovinskih podatkov oblast nalogal. V tej zadevi se je zatekel k odvnetiku. Proti dobri kavciji se je Grosingerjevemu zastopniku res posrečilo svojega klienta rešiti izgonu, ker je zanj zaprosil za sprejem v našo državljanstvo. Grosinger je bil obsojen na 6 dni zapora radi neresničnih navodov v prijavi in sovodstva. Proti tej obsojbi se je pritožil. Senat je sodbo ne le potrdil, nego je kazni še pridelal 8 dni ter ob enem izrekel izgon Grosingerja iz naše države.

— Zagoneten slučaj Anton Perko. Vse, da so Perko našli umorjenega v gozdiču med Limbušom in Studenci se saj do petka popoldne od uradne strani niso mogle potrditi. Pogrešanega še vedno iščejo orožniške patrulje v celi okolici med Limbušom in Mariborom. Anton Perko je bil še mlad železniški aspirant na koroskem kolodvoru v Mariboru. V nedeljo se je nahajal v večji družbi v Limbušu, kamor že leta in leta nedeljo za nedeljo roma slovenski Maribor na dobro kapljico Pekčrana. Kakor vse kaže, je tudi ta nadebudni mladenič postal žrtve Limbuša. Od strani njegovih tovarišev se namreč pripoveduje, da je bila Perkova družba tako navdušena od Pekčrana, da je pustila domov groze Perko na cesti. Kaj se je z njim zgodilo, je kakor rečeno do petka popoldne še zavito v neizvednost.

— Najdeno truplo neznanca v Podutiku. Včeraj je več dijakov iz Ljubljane napravil izlet v Podutik. Nekaj tričetrt ure od Šiške so našli truplo

moškega, ki je bilo v razpadlem stanju. Vsi znaki kažejo, da je dosedaj še neznan moški bil najbrž umorjen. Truplo je moralo že delj časa ležati pod snegom in se je sedaj vsled tajajočega snega našlo. Danes popoldne je odšla na lice mesta sodna komisija. Kakor izve-mo, je baše neznanec identičen z M. B. Truplo je ležalo nad 14 dni. Vrat je prerezan. Ni izključen samomor.

Turistika in sport.

— Občni zbor Slovenskega planinskega društva. V soboto, 4. t. m. ob 20. je bil pri »Levu« na Gosposvetski cesti občni zbor Slovenskega planinskega društva. Udeležba je bila izredno številna, posebno mladi planinci so bili zastopani v častnem številu. Zborovanje je otvoril predsednik g. dr. Josip Tominešek s kratkim otvoritvenim govorom, izražujoč veselje nad častno udeležbo. Predsednik je na kratko omenil delovanje društva, ki je bilo uspešno v notranjem in zunanjem pogledu. Društvo je informativno delovalo pri razmejitveni komisiji, kateri je dajalo vse potrebne informacije glede razmejitve z Italijo. Dalje je govoril omenil, da je Nj. Vel. Aleksander povodom lova v Kamniški Bistrici imel priliko spoznati krasote naših planin in da je kralj bival v bistriški koči. Omenjajoč nadaljno organizacijsko delo planinstva, je naglašal stike s Českoslovaško in zvezo jugoslovenskih planinskih društev. Predložil je načrt pravil skupne planinske organizacije. Načrt je izdelal hrvaško planinarsko društvo. Nato je predsednik prešel na dnevni red. Tajnik g. dr. Stanko Tominešek je podal izbrano tajniško poročilo o vsem društvenem delovanju tekom minulega leta, na kar je blagajnik g. Jeretina poročal o denarnem stanju društva. Obe poročili sta bili sprejeti. Sledile so volitve. Per acclamationem je bil zopet za predsednika izvoljen g. dr. Josip Tominešek. V odbor po so bili voljeni: Korenčan, Mlakar, ing. Skaberne, Hrovatin, Knafelc, Rozman, Jeretina, Kos, Lapajne, Sila, dr. Tominešek Stanko, dr. Zvolkel in Viktor Čadež. Za namestnike: Potočnik, Badiura, Tominec, Vlai, Kveder ter za revizorje: Kajželj in Škrlep. Starem odboru, zlasti pa odstopivšemu odborniku Ogorelcu, se je izrekla zahvala za uspešno delovanje. Živahna debata se je dalje razvila o načrtu Hrvatskega planinarskega društva glede skupnega jugoslovenskega planinskega društva. V svrhu natančne proučitve tega načrta je bil izvoljen poseben odsek petih članov in sicer: predsednik dr. Tominešek, Rasto Pustoslavšek, dr. Defranceschi, dr. Wester, Badiura in Mlakar. Občni zbor je dalje sprejel predlog R. Pustoslavškega, da se odlošijo udanostna brzojavka kralju Aleksandru. Razvila se je dalje debata o razmejitvenem vprašanju. Podala so se vsestranska polasnila. Daljša debata je bila o gradnji doma v Kamniški Bistrici in o pravem razmerju napram kamniški mestni korporaciji. Zborovanje je bilo ob 11. zaključeno.

Ljubljanska porota.

Poneverbe pri Gasilnem društvu.

Danes ob 9. dopoldne se je pričela pred ljubljanskim porotnim sodiščem razprava proti Cirilu Kemperleu, ki je bil svojetasno tajnik Reševalnega in gasilnega društva in je kot tak društvo poveril glasom obtožnice v času od 23. jan. 1920 do 12. nov. 1921 znesek 76.316 K, med drugim tudi fond za družini žrtve Zargija in Makso Levca.

Obtožnica navaja posamezne zneske, ki si jih je prilastil obtoženi Ciril Kemperle.

Po uvodnih procesualnih formalnostih in po prečitani obtožnici je predsednik porotnega senata takoj pričel z zasliševanjem obtoženca. Predsednik: »Ali se čutite krivega?« Obtoženelec: »Se ne čutim krivega, gospod predsednik, ker sem imel namen si denar samo izposoditi.« Predsednik: »Nikar ne otepšuj! Vam ne bo pomagalo.«

V nadaljnem zasliševanju obtoženelec prizna, da je začel kama vzel manjše svote. Dalje se obtoženelec glede prispevkov in dohodkov iz evetičnega dneva zagovarja, da v tem oziru ni kriv. Na predsednikova vprašanja odgovarja obtoženelec: »Bilo mi je iz zobe ukradenih okoli 10 t. t. K.« Predsednik: »In drugo ste vi vtaknili?« Obtoženelec molči in navaja v opravičilo tudi okolnost, da ni imel nobenega ključa za omaro, v kateri je bil shranjen denar društva.

Predsednik: »Priče so videli, kako ste odpirali omaro!«

Obtoženelec dalje pravi, da je nekaj poneverjenega denarja izročil očetu.

Po dogem zasliševanju obtoženca je pričelo dokazno postopanje s zasliševanjem priče.

Priča Frančiška Lovce: »Kemperle mi je vse plačal, poteno in vso svoto.«

Priča Frančiška Zargi: »Kemperle mi je nekoč izplačal mesto 2400 K samo 2000 kron.

Priča Josip Barle, načelnik Gasilske zveze opisuje, kako je opravljal obtoženelec tajniške posle. Med drugim pravi: »Vsa zadeva se že leta od leta 1919 dalje. Kemperle je zahteval, da se odstrani načelnik Josip Turk, ki je bil najbolj zaslužen mož za Gasilsko zvezo. G. Turk je res moral svoje mesto odložiti. Kemperle je postal društveni blagajnik. Ker so se dogajali primanjkljaji, sem stvar naznanil občinskemu svetu. G. župan je takoj postavil komisar-

Na novejša poročila.

NOVE NAREDBE O PROMETU Z VALUTAMI IN DEVIZAMI.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Na beogradski borzi je bila včeraj konferenca trgovcev, izvoznikarjev, uvoznikarjev, industrijcev in bankirjev. Izvoznikarji so izjavili, da se v principu zadovoljujejo z najnovejšimi odredbami finančnega ministra k pravilniku o prometu z devizami in valutami. Gra-lajo samo postopanje finančnega ministra, ki ni popreje povprašal za mnenje v tem vprašanju tudi merodajnih gospodarskih krogov. Predlagajo samo gotove spremembe in olajšave. Delegat finančnega ministertva inšpektor Jakovljevič je v imenu finančnega ministra izjavil, da o kakih spremembah

absolutno ne more biti govora. Tudi uvoznikarji so bili deloma zadovoljni z najnovejšimi naredbami, zahtevali so samo nekatere olajšave. Zastopniki bank so izjavili, da bodo lojalno in striktno izvrševali novi pravilnik o prometu z valutami in devizami, odklanjajo pa vso odgovornost za posledice v bodočnosti.

— g. Sejm v Libercu je določen na čas od 12. do 25. avgusta t. l. Za časa tega sejma ima zborovati tudi društvo nemških inženjerjev v Čehoslovaški, ti prirede znanstveno predavanje o raznih strokah. Vršiti se ima zajedno tudi rudarsko zborovanje.

VELIK SHOD DEMOKRATSKE OMLADINE V BEOGRADU.

Zaupnica Pribečeviću. — Odločen opomin razdiralnim elementom.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Beogradska akademska demokratska omladina je včeraj dopoldne priredila veliko protestno zborovanje. Shod je bil impozanten. Prvi je govoril akademik Bogdanović v imenu demokratske akademske omladine, ki je ostro žigosal politično delovanje Stojana Protića in raznih bivših avstrijskih slug, kakor Košutića in njegove družbe. Med njegovim temperamentnim govorom so se čuli živahni klici ogorčenja. Dalje sta govorila poslanec Wilder in univ. profesor Branko Popović. Zbor je soglasno sprejel obširno resolucijo, v kateri napoveduje odločni in skratni boj vsem razdiralnim elementom, obsoja politiko Stojana Protića, ki gre skupno s slugami bivše Avstrije ter podpira politično razdiralno politiko Košutića in hrvaškega bleka. Resolucija med drugim pravi: »Dajemo na

znanje slugam bivše Avstrije, da se naj ne igrajo z ognjem, ker kazen je neizbežna in neusmiljena! Resno jih opominjamo, da nas ne izživajo in da ne blatijo naših bratov Pribečevićev, borcev za svobodo in ujediničenje.

Resolucija dalje naglašja, da memorandum hrvatskega bloka ni delo našega bratskega naroda iz Hrvatske, marveč delo plačanih duš od strani sovražnikov naše države.

Vsa demokratska omladina, ves demokratski Beograd izreka popolno zaupnico Svetozarju Pribečeviću, izreka spoštovanje bratom Pribečevićem, ki naj dalje vodijo borbo proti slugam bivše Avstrije. V tej borbi gre vsa demokratska omladina ramo ob ramo z njimi. Shod je tudi odločno obsodil politiko Stojana Protića in pozval radikalno stranko, naj jasno izreče svoje stališče napram Protiću.

JUSTIFIKACIJA MORILCA

— Zagreb, 6. marca. (Izvirno.) Na univerzi je bil včeraj ob 11. dop. shod akademske omladine, ki je sklenila, da brzojavno zaprosi Nj. Vel. kralja Aleksandra za pomiloščenje morilca ministra Draškovića na smrt obsojenega Aliagača, ki ima biti v sredo 8. t. m. ob 6. zjutraj obešen.

— Zagreb, 6. marca. (Izvirno.)

KONFERENCA STROKOVNJAKOV V BEOGRADU.

Preložitve. — Svečana otvoritev v torek.

— Beograd, 6. marca. (Izvirno.) Za včeraj določena svečana otvoritev konference strokovnjakov male antante in Poljske je bila preložena, ker še ni dospela romunska delegacija, ki se je nekoliko zakasnila in dospje šele danes dopoldne.

— Beograd, 6. marca. (Izvirno.) V zunanjem ministertvu je bil včeraj neoficijelni sestanek naših delegatov in delegatov Českoslovaške republike. Na sestanku je bila razprava o programu konference in o materialu. Danes dopoldne je privatni sestanek delegatov v Narodni banki.

— Beograd, 6. marca. (Izvirno.) V dvorani Oficirskega doma, ki je zelo bogato okrašena, je jutri ob 10. dopoldne svečana otvoritev konference. Zunanji minister dr. Momčilo Ninčič otvori konferenco s slavnostnim pozdravnim govorom.

MINISTRSKI SVET.

— Beograd, 6. marca. (Izvirno.) Ministrski svet je imel včeraj sejo, ki trajala od 10. do 13. Min. svet je razpravljao o tekočih političnih dogodkih. Zunanji minister je poleg poročila o reških dogodkih podal tudi obširno poročilo o sestanku v Bratislavi. Njegovo poročilo je bilo odobreno.

NOTA JUGOSLOVENSKE VLADE VELESILAM.

— Pariz, 6. marca. (Izvirno.) Kakor javlja »Chicago Tribune«, je jugoslovenska vlada predložila velesilam noto za sklicanje Zveze narodov, da reši vprašanje avtonomije mesta Reke in njenega pristanišča. Francosko zunanje ministertvo demantira to vest. Češda jugoslovenska vlada še ni predložila Franciji te note. V diplomatskih krogih smatrajo za nujno potrebno, da se doseže direktni sporazum med Beogradom in Rimom.

NOVI AVSTRIJSKI BANKOVCI.

— Dunaj, 6. marca. (Izv.) Ž ozlom na podražanje tiskarskih stroškov namerava Avstro-ogrska banka izdati nove bankovce zelo malega formata. Bankovci po 10.000 K bodo imeli obliko 10 K bankovcev, 100 K bankovci pa obliko 2 K.

ja, ki je dognal, da blagajna ni v redu in da znaša primanjkljaj 80.000 K. Kemperle je bil aretiran. Njegovi sorodniki so škodo popolnoma poravnali. Kemperle je upravljal fond, ki se je nabral za rodbini Levca in Zargi. Brez dovoljenja odbora ni smel izplačevati iz fonda. Tovarnar Golob je dal povodom požarja društvu 2000 K, od teh 1000 namenjenih za razdelitev med gasilce. Kemperle si je denar pridržal.

Zagovornik dr. Krečič: »A! je bila med tem časom, ko je bil z Kemperle v zaporu, izvršena tudi kaka poneverba?«

Priča: »Da. Dotičnika nisem naznanil.« Razprava se nadaljuje ob 4. popoldne.

MINISTRA DRAŠKOVIĆA.

Sklep ministrskega sveta o zavrnitvi prošnje za pomiloščenje morilca Aliagača in sodba stola sedmorice sa jutri v torek ob 9. dopoldne prečitata v dvorani sodnega stola obsojencu. Obsežne morilca Aliagača bo po dosedanjih dispozicijah izvršeno v sredo 8. t. m. ob 6. zjutraj na dvorišču jetnišnice.

BEOGRADSKI NOVINARIJI PROTI NEMORALNEMU TISKU.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) V narodni skupščini je bil včeraj dopoldne sestanek beogradskih novinarjev. Sestanka se je udeležilo 50 novinarjev brez razlike na politično in kulturno smer. Vsi novinarji so ostro obsodili nemoralni način pisanja Krste Cievarića, ki je pred nekaj dnevi v svojem listu na zelo nedostojen način blatil pokojno ženo Stojana Protića. Na sestanku so govorili novinarji Vesnić, Vikaner, predsednik Udruženja Dušan Nikolajević, Kobasica in posl. Korkut. Novinarji so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo nekvificirani nastop Krste Cievarića.

REKA IN ITALIJA.

— Rim, 6. marca. (Izv.) »Giornale d'Italia« javlja, da je zunanji minister Schanzer sprejel fašistovske poslanca, s katerimi je konferiral o reških dogodkih. Naprosil je poslanca, da v duhu pomirljivosti delujejo na svoje ljudi. Fašistovski poslanci so dali zagotovila in so takoj odgovorili na Reko. Vse italijansko časopisje nastopa za aneksijo Reke.

JUGOSLAVIJA IN RUSIJA.

— Praga, 6. marca. (Izv.) »Prager Presse« priobčuje daljši interview z zunanjim ministrom dr. Ninčičem o sestanku v Bratislavi in o stališču Jugoslavije napram ruski sovjetski vladi. Dr. Ninčič se je izjavil, da stoji Jugoslavija na stališču popolne nevtiralnosti napram ruski sovjetski vladi. Jugoslavija ne želi meščanske vojne v Rusiji, obžaluje pa, da je hotela Rusija izvesti revolucijo v Jugoslaviji.

PREDSEDNIK MASARYK O KOMUNIZMU.

— Praga, 6. marca. (Izv.) V komunističnih krogih so zelo nezadovoljni z izjavo predsednika Masaryka, ki je je dal uredniku dunajskega madžarskega lista »Jövő«. Predsednik Masaryk je izjavil, da se je v Rusiji komunizem popolnoma preživel in da je bankrotiral. Značilno je, da so komunisti zavrgli kulturno tako visoko stoječ nemški delavci. Kakor javlja »Rude Prava«, nameravajo komunistični poslanci v parlamentu vložiti interpelacijo na ministrskega predsednika dr. Beneša, če je prišla ta izjava predsednika Masaryka v javnost z njegovo vednostjo.

Društvene vesti.

— Jugoslovensko šumarsko Udrženje, podružina Ljubljana, je imela danes odborovo sejo. Med drugimi točkami so je vršil razgovor o programu za občni zbor, ki se ima vršiti 4. in 5. maja t. l. v Mariboru. Nadalje je poročalo predsedništvo o likvidaciji »Gozdarskega društva« in o osnutku »podružine«. Tudi se je vršil posvet o seji centralnega odbora, ki se ima vršiti 19. marca t. l. v Beogradu.

— Slovensko trgovsko društvo v Mariboru obvešča svoje člane, da daje brezplačno vsakovrstne informacije in nasvete. V slučaju potrebe obrniti se je pisмено na društvo ali osebno na g. Keizarja, špedicija Balkan, Aleksandrova cesta.

S. Santel:

Sirokovno udrženje jugoslovenskih oblikajočih umetnikov v področju Slovenije.

Geslo združenja enakomernih sil je bilo že za prvih pejdnov slovenskega umetniškega življenja vabljivo ter je rodilo razna društva. Vsa so imela pred očmi več ali manj potrebne cilje. Največje življensko silo je pokazala pač »Sava«. Njen delokrog je bil najbolj omejen; zbrala je okoli sebe le manjše atevilo enakomernih in od začetka ni imela drugih ciljev, nego prirediti razstave. Prav zaradi teh omejenih ciljev je bila možnost uspešnega obstoja dana že od začetka nje ustanovitve.

Organizaciji pa, ki ima družiti v sebi vse oblikujoče umetnike v področju »Slovenije«, so postavljene večje zapreke. Kdor pozna razmere med slovenskimi umetniki, se ne bo čudil, če so vsi ne strinjajo z načinom ustanovitve te organizacije.

Udruženje je zadeva, ki se tiče vseh slovenskih umetnikov. To je hitro rečeno. A kdo so ti vsi? Ali so to sploh vsi, ki se pečajo s slikarstvom, s kiparstvom, z arhitekturo itd?

Ali so to samo oni, ki so absolutno virali kako umetniško akademijo ali kak enakovredni zavod? Ali so to samo oni, ki so bili dosedaj vključeni v kakem umetniškem društvu, ali pa samo

oni, kateri so se že udeležili kakor razstave? Ali se sme smatrati za slov. umetnika le onega, kateri je do sedaj uspešno dosegal kot umetnik?

Pripravljač odbor se je bil postavil sicer na to zadnja stališče in tudi novi odbor si je to stališče prisvojil. V teoriji je to stališče gotovo upravičeno. Kajti le umetniki, katerih umetniško udejstvovanje je uspešno, bodo tudi uspešno mogli delovati v prid umetnosti in za poviždno umetniškega stanu.

Toda kje je oni, ki si sme lastiti pravico, da popolnoma objektivno potegne črto med umetniki in neumetniki? Bojimo se, da bi taka črta izločila tudi take, ki ne dvomijo sami o svojem umetniškem poslanstvu in da bi se število članov udrženja morda nekoliko preveč zmanjšalo.

In še tako pravična izbira bi končno bila vendarle krivična za vse one, ki se vsled razmer niso še mogli povzpeli do zadovoljive višine. A organizacija hoče ravno to razmere izboljšati. Ali se bodo izboljšale, če suno od sebe toliko in toliko ljudi, polnih hrepenenja in polnih načrtov?

Moram reči, da se mi dozdeva, da je uspešnemu delovanju udrženja mnogo manj nevarno, če je par ljudi vključenih, ki bi po strogi presoji ne spadali noter, nego če bi ti ljudje skušali uporabiti vsako priliko, da ogrožajo delovanje udrženja.

Upam torej, da odbor glede sprejemanja članov še ni izrekel zadnje besede in da bo revidiral svoje nekoliko preostro stališče.

Ta revizija naj bi se izvršila v tem smislu, da se uporabi § 4. društvenih pravil še le tedaj, ko bodo vključeni: a) vsi umetniki, ki so bili do sedaj člani enega izmed slovenskih umetniških društev, (ker imenovana društva sprejemanje članov doslej niso izvrševala s potrebno rigoroznostjo, je morda res, da dobi udrženje na tak način nekoliko balasta. Za tega pa velja gornja opazka).

b) vsi oni, ki se dokumentarno izkažejo s absolutorijem kakor višje umetniške kole. Za obe te skupini naj velja torej neka splošna priznana kvalifikacija. S tem si bo odbor silno olajšal svoje nastopanje pri sprejemanju članov, katero bi drugače utegnilo postati odložno in bi znalo udrženje preveč ovirati v začetnem delu.

(Dalje prihodnjič)

Raznočerstvi.**POLITIČNA KRIZA V ANGLIJI.**

— London, 4. marca (Izv.) Stališče Lloyd Georgea je utrjeno.

KONFERENCA V GENOVI.

— Pariz, 4. marca (Izv.) Iz splošnega položaja še ni gotovo, če bo kon-

ferenca v Genovi odprta 10. aprila. Po vesteh »Westminster Gazette« je večina evropskega mnjenja proti temu, da se konferenca odpravi za časa velikonočnih praznikov in smatra rok 10. apr. prezgoden. Predlaga se odgoditev konference do 25. aprila. V političnih krogih pa polagajo tudi veliko važnost na to, da angleški parlament sprejme budget šele 4. maja in je neobhodno potrebno, da Lloyd George v času od 2. aprila do 4. maja osebno prisostvuje proračunskim razpravam.

— Pariz, 4. marca (Izv.) Gospodarsko-financijski material zbirajoča komisija v ministertvu je predvsem razpravljala vprašanje priznanja sovjetske vlade. V razpravo je prišel po poročilu »Petit Parisien« načrt eksploatacije ruskih pokrajin. Zasnjuje naj se francosko angleška nemška transportna družba, ki bo preskrbovala to eksploatacijo. Načrt zadeva v prvi vrsti eksploatacijo velikanskih gozdov okoli Arhangelska, dalje eksploatacijo rudnikov železa in premoga okoli Donca v Južni Rusiji, dalje eksploatacijo glade petrolejskih vrelcev in eksploatacijo žita v Južni Rusiji.

ODHOD POSLANIKA GRISOGONA V BRAZILJO.

— Beograd, 4. marca (Izv.) Kralj je večeraj sprejel v avdienci našega poslanika v Buenos Airesu g. Ivo Grisogona. Poslanik odhaja v najkrajšem času na svoje mesto.

GENERAL VRANGEL PRI KRALJU.

— Beograd, 4. marca (Izv.) Nj. Vel. kralj Aleksander je sredi ob 6. sprejel v posebni avdienci ruskega generala Vrangla. Po prihodu v Beograd je general Vrangel imel konferenco z ministrskim predsednikom Pašićem, z ruskim politiki-emigranti in tudi zastopniki tiska.

SMRT FRANCOSKEGA DRAMATIKA.

— Pariz, 3. marca (Izv.) Dramatik in romancer Henry Batallie je večeraj umrl.

STAVKA KOVINARJEV V NEMCIJI.

— Berlin, 4. marca (Izv.) Kakor javlja »Vorwärts« je večeraj v Magdeburgu stopilo v stavko 25.000 kovinarjev. Zahtevajo urno doklado od 2 mark 50 pf.

VELIKA STAVKA V ANGLESKIH LADJEDELNICAH.

— London, 4. marca (Izv.) V angleških ladjeidelnicah in stolnih tovarnah je izbruhnila mezdna stavka. Prizadetih je nad 1 milijon delavcev.

Kaj je Elsaluid — to se zna!
Lekarnar Feller — Slubica.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podražaj.

Stavbna parcela

na lepem solnčnem kraju se prodaja. Naslov pri upravi Slov. Naroda 1544

Gospodična,

zmožna strojeopisja in vseh pisarniških del, želi premeniti službo. — Ponudbe pod »Zmožna 1572« na upravo Slovenskega Naroda. 1572

Stanovanje

z eno sobo in kuhinjo se zamenja proti dobri nagradi za dve sobi in kuhinjo. Ponudbe pod »Soba/1536 na upr.«

Vseučiliški profesor

s sinom išče opremljeno sobo z 2 posteljama ali 2 sobi. Ponudba: univerza soba št. 78. 1538

Gostilno

ali restavracijo sprejemam takoj v najem. Ponudbe pod »Dobro promet!« pošto ležeče Kresnice pri Litiji. 1537

Sprejme se spretna prodajalka

popolnoma izučena v papirni stroki. Oferte poslati pod »spretna« 1571

Instrukcije išče

dijak višje gimnazije. Ponudbe na upravo pod »Vesten« 1541.

Proda se

metorno kolo v dobrem stanju za 2500 din. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 1545

Krojaško orodje

se prodaja, in sicer miza, živalni stroj in drugo zadevno orodje. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 1524

Sprejme se takoj

več čovljarskih pomočnikov, samo provizorne moči. Delo trajno, plača od para. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj. M. Pečnik, tvornica čipela, Gameljne nad Ljubljano, Slovenija. 1534

Lesna stroka.

V vseh panogah lesne stroke popolnoma izurjena moč, z znanjem slovenske, nemške ter laške korespondence in na lesnem trgu v Italiji dobro vpeljana, želi premeniti svoje dosedanje mesto. Ponudbe pod »H. V. 1539« na upravo Sloven. Naroda. 1539

Izurjena prodajalka

z večletnimi, prvovrstnimi izpričevali išče mesta. Ponudbe na upravnistvo Sl. Naroda pod sifro »izurjena prodajalka« 1543 do 1. aprila t. l. 1543

Medicinec želi instrukcije

pri boljši rodni proti dobri hrani. Ponudbe pod »Medicinec 1535« na upravo.

Skladišča

išče večje trgovsko podjetje. Ponudbe pod »Import 1555« na upravo Slovenskega Naroda 1555

Dve nemeblovani sobi

primerni za trgovske pisarne se išče za takoj. Ponudbe pod »Import/1536 na upravnistvo lista. 1536

Učenec

se takoj sprejme v trgovino z železnino. Ponudbam se naj prišli z dnevnim žolsko izpričevalo. Franc Guštin, Metlika. 1563

Zveza.

Želim stopiti v zvezo z družbo, ki bi dobavila rezan in stavljen les v Južniško Krajino. Ponudbe pod »Zveza 1566« na upravo Slovenskega Naroda. 1566

Kupi se

vsaka množina bukovega oglja. Ponudbe pod »Oglje 1567« na upravo Slov. Naroda 1567

Proda se

skoraj nov pisalni stroj »Mercedes«. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 1550

Proda se

za nizko ceno večja hiša v središču mesta Ljubljane. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 1540

Išče se gospodična

dobra strojeopisja za večje trgovske podjetje. Pogoj je perfektno znanje slovensčine, srbščine, nemščine ter po možnosti francosčine ali angleščine. Nastop službe takoj! Ponudbe, opremljene s fotografijo, je vpsolati na trdnico »Triglav«, Dresden, Zinzen-dorfstrasse 2. 1557

Državna žrebtarna prodaja

2 toplokrvna žrebca stara 10 let, 1 starega 14 let, 1 mrzlokrvna žrebca starega 5 let, 6 mrzlokrvnih žrebet dviletnih, 6 žrebet enoletnih.

Žrebce se lahko ogleda v državni žrebtarni na Seli pri Ljubljani, žrebca pa v drž. žrebtarni na Brdu pri Kranju. Pismene ponudbe z označbo ponudene svote je vpsolati po veljavni drž. žrebtarni do 16. t. m. Ponudbam je priložiti kot vadij 10% ponudena cena. Selo pri Ljubljani, dne 4. marca 1922. Poveljstvo drž. žrebtarne.

Žaluječi ostali.

+

Josipina Dirnplatz roj. Usenik naznanja v svojem kator v imenu svojih otrok žalostno vest, da je njen ljubljani soprog, dobri oče in svak, gospod

Josip Dirnplatz

orožniški pos. vod. v p., hišni posestnik in gostilničar

dne 23. februarja 1922 boguvdano preminil. Pogreb najnika se vrši v Gradcu dne 25. februarja na tamkajšnje pokopališče.

Gradec, dne 6. marca 1922.

Žaluječi ostali.

Dobro idoča trgovina

v Ljubljani na prometnem prostoru se takoj z inventarom in blagom odda. Poasnila pod »Merkur« na upravo Sl. Naroda. 1551

Sprejmeta se

na stanovanje kot sestanovalec gospod in gospodična k boljši rodni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1548

Praktikant (inja)

se sprejme. Nastop takoj. Ponudbe na mestno hranilnico, Ormož.

Slovenka išče mesta

kot pomočnica za šiviljo, ali k boljši rodni za sobarico. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1560

Gospodična

dob a strojeopisja, izurjena v trgovskem podjetju, se išče. Znanje srbščine in nemščine pogoj. Ponudbe vpsolati na upravnistvo lista pod sifro »Import/1558« 1558

Restavracija

se odda takoj v najem. Pojasnila daje in ponudbe sprejema uprava tople Mediz-lizake. 1561

4000 kron nagrade

kdo mi preskrbi stanovanje 2-3 sob in kuhinje ali 2000 kron samo za 2 prazni ali mebljavni sobi. Dovoljenje stanovanjskega urada imam. Ponudbe pod »Uradnik 1556« na upravo Sloven. Naroda. 1559

Strojno mizarstvo.

Strojni mizarji, kateri so v stanju, da bi v teku polja izdelali za večje hiše potrebna okna ter vrata s polnimi medenimi okovi po predpisu arhitekta, naj pošljejo svoje ponudbe pod »Beograd 1549« na upravo Slov. Naroda. 1549

Vinska veletrgovina sprejme takoj ali po dogovoru

trgovskega potnika.

Ponudbe z navedbo dosejanega službovanja, zahtevno plače itd. je vpsolati na deln. družbo vinogradnikov »Vinarna« v Ptuj. 1552

Dražbeni oklic.

Prodado se dne 11. marca 1922 dopoldne ob 9 uri v Ljubljani, v vestibulu justične palače na javni dražbi:

2 zlati uri z veržicami, 1 par zlatih manjšnih gumbov, 1 zlat poročni prstan, 1 zlat prstan z rubinom in briljantom, 1 zlat prstan z modrim kamnom in briljantom, 1 double gumb ter več boljše obleke.

Kr. okr. sodnja v Ljubljani.

Bukove, smrekove in hrastove**hlode**

kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah Ivan Štaka, tovarna parketov in parna žaga Ljubljana, Metelkova ul. 4 1570

Vezenie

se prevzema. Gradščica 11, I. nadst. vrata 14. 1461

Lepa nova oprava

za spalnico sobo se prodaja. Ogleda se lahko Stari trg 20, I. nad. tropje. 1500

Klavir

dobro ohranjen, se prodaja. — Cena 20.000 K. Kolodvorska ulica 35, I. nadst. od 5 do 7. 1501

Spreten detajlist

se išče za večjo manufakturno trgovino v Ljubljani. Pismene ponudbe pod »Detajlist 1519« na upravo Slovenskega Naroda. 1519

Mesto upravitelja

(oskrbnika) išče gospodarski adjunkt s strokovno izobrazbo in večletno prakso v vseh kmet. panogah, kakor tudi gospodarstva. Ponudbe pod »Upravitelj 1524« na upravo Slov. Naroda. 1524

Proda se

dobro idoča trgovina z vsem inventarjem na pomoln. m. kraju v Celju. Ponudbe na Franjo Jager, Celje, Kralja Petra cesta. 1533

Korespondent(inja)

za slovenščino, nemščino in italijanščino, samostojna moč, se išče proti dobri plači. — Začetnice izključene. — Ponudbe na M. Kuštrin, contraria Rimska cesta 2. 1494

Abadie

cigaretni papir in stročnice. Glavna založba in samoprodaja A. Lampro, Ljubljana, Munska ul. 19. 1434

Sofer

z dolgoletno prakso, ki je tudi mehanikar, večer hratskega, nemškega in italijanskega jezika, želi premeniti službo. Reflektira samo na stalno mesto. Naslov pove uprava Slov. Nar. 1470

Stenografija in strojeopisja

s primerno prakso, event. tudi začetnica, se sprejme. Odgovetna pisarna dr. Ivana Lovrenčiča, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 8. 1513

Kupi se

Werthelmovo blagajno št. 5

ali se zamenja proti doplačilu z bla blagajno št. 3. Eventualno se kupi tud železna blagajna za shrambo trgovskih knjig. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 1507

Vila

v lepem kopališču, krasna solnčnata lega, krasen razgled, zraven gosp. darsko poslopje. Okoli vili ca 2 a. lada sadnega in zelenjadnega vrta, travnika in majhnega smrekovega gozdička itd. se zamenja za hišo ali vilo z zemljiščem ali vsaj večjim vrtom v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Sprejemba 1518« do 15. t. m. na upravo Slov. Naroda. 151

2000 K

dobi nagrade, kdor mi preskrbi stavbno parcelo ob glavni cesti v Ljubljani ali v okolici. Ponudbe pod »Promet 25-1492« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 1492

Vrtinar ali vrtničarica

za zelenjavo, kateri obenem pomaga na potrebi in času pri kmetijstvu, se sprejme v službo na posvetstvu v Trnovem, Ljubljana. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši ali tudi ne. Naslov pove uprava Slov. Nar. 1485

Tvornica dvopeka, keksa, oblata, čajnog i inog peciva

traži

Prvorazredno zastupstvo za Sloveniju.

Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod br. »1565«. 1565

„Vinaria“

deln. družba vinarov in gostilničarjev v Ptuj. priporoča vinskim trgovcem in gostilničarjem svojo bogato zalogo izbornih

halozkih in ljutomerskih vin po ugodnih cenah.

Dobro vpeljano

gostilno ali vinotoč v Ljubljani

išče za svoja dobra haložka in ljutomerska vina

„Vinaria“ delniška družba vinogradnikov v Ptuj.**Kupimo 200 m ozkotirnih tračnic**

z vsem pripadajočim drobnim materijalom. Ponudbe z navedbo cene na NANDE FERJAN & DRUG, lesna trgovina, Jesenice - Gorenjako. 1527

POZOR! POZOR!**Ne zamudite prilike**

ter si nabavite obutev, katero Vam nudi v veliki izbiri po še starih ugodnih nizkih cenah, dokler zaloga ne poide,

tvrdka**Ant. Krisper,**

Ljubljana, Mestni trg 26.

Istotam se sprejme

šteparica

zgornjih delov.

Na osnovu zaključka izvršnog odbora od 1. o. mj. razpisuje se ovim kod potpisnog središnjeg društva natječaj za mesto

komercijalnog ravnatelja

Reflektanti na ovo mjesto moraju imati solidnu komercijalnu naobrazbu, dovoljnu prakso za komercijalno vodenju cijelog društvenog prometnog odsjeka i moraju biti dobri organizatori. Namještenje je prethodno na godinu dana provizorno, a ako nakon godine dana uslijedi definitivno imenovanje, onda se prva godina računa također u službeno vrijeme. Ostali uvjeti po smislu službene pragmatike i prema zajedničkom sporazumu. Molbenice za ovo namještenje valja sa svim prilozima o kvalifikaciji i o dose-danem službovanju kao i sa kratkim opisom života predložiti najkasnije do 20. ožujka ove godine kod potpisnog ravnateljstva. — Nastup službe prema dogovoru.

Ostjelek, dne 1. ožujka 1922.

Ravnateljstvo

hrv. slav. gospodarskog društva kao sred. zedruge u Ostjeleku.

Za inseratni deli govoren Valentin Kopitar.